

?? Talepleri ve Kaynaklar? Ölçe?i (Job Demands and Resources Scale)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). ?? Talepleri ve Kaynaklar? Ölçe?i (Job Demands and Resources Scale). Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23815>

Özet

?? Talepleri ve Kaynaklar? Ölçe?i (?TKÖ), bireyin i? çevresindeki stresörleri ve motivasyonel faktörleri ?? Talepleri-Kaynaklar? Modeli (?TK Modeli) çerçevesinde de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmif bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, çal??anlar?n kar??la?t??? i? yükü, duygusal zorluklar gibi i? talepleri ile özerklik, sosyal destek ve geri bildirim gibi i? kaynaklar? arasındaki dengeyi ölçmeyi amaçlar. Ölçe?in Türkçe uyarlamas?, özellikle beden e?itimi ö?retmenleri popülasyonunda geçerlik ve güvenilirlik çal??malar?n?n yap?lmas?yla Türk kültürüne kazandırmifdir. Bu adaptasyon, çal??ma ortam?n?n psikolojik etkilerini ve mesleki tükenmi?lik riskini anlamak için kritik bir araç sunar.

Anahtar Kelimeler

?? talepleri, i? kaynaklar?, ?? Talepleri-Kaynaklar? Modeli, mesleki tükenmi?lik, uyarlama, beden e?itimi ö?retmenleri, psikometrik özellikler.

Yazarlar

Orijinal ölçek yazarlar? (Bakker, Demerouti ve arkadaşlar?); Türkçe uyarlama yazarlar?: Murat Engur, Olcay Kiremitçi, Burak Boz.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, çal??anlar?n i? yaşam?ndaki zorluklar? (talepleri) ve bu zorluklarla ba?a ç?kmalar?n? sa?layan destekleyici unsurlar? (kaynaklar?) sistematik bir ?ekilde ölçmektir. Bu ayr?m, ?? Talepleri-Kaynaklar? Modeli'nin temelini olu?turur ve mesleki stresin ve i? tatmininin alt?nda yatan mekanizmalar? belirlemeye yard?mc? olur.

Engur, Kiremitçi ve Boz (2019) taraf?ndan yap?lan uyarlama çal??mas?, özellikle Türk kültüründeki beden e?itimi ö?retmenlerinin mesleki ba?lamda ya?ad?klar? spesifik talepleri ve kullanabildikleri kaynaklar? de?erlendirmeyi hedeflemiştir. Bu sayede, ö?retmenlerin iyi olu? düzeylerini art?rmaya yönelik müdahale programlar? geli?tirilebilir ve örgütsel sa?lık iyile?tirilebilir.

Yap? (Construct)

?? Talepleri ve Kaynaklar? Ölçe?i, örgütsel psikolojideki en yayg?n kabul gören i? stresi modellerinden biri olan ?? Talepleri-Kaynaklar? (JD-R) Modeli üzerine kurulmuştur. Bu model, i?yeri özelliklerini iki ana kategoriye ayırır:

?? Talepleri (Job Demands): Çal??an?n fiziksel veya zihinsel çaba göstermesini gerektiren,

fizyolojik ve psikolojik maliyetleri beraberinde getiren i?in psikososyal, fiziksel veya örgütsel yönleridir. Örnekler aras?nda yüksek i? yükü, duygusal zorluklar veya zaman bask?s? yer al?r.

?? Kaynaklar? (Job Resources): ??in, hedeflere ula?mada yard?mc? olan, i? taleplerini azaltan ve ki?isel geli?im ile ö?renmeyi te?vik eden fiziksel, psikolojik, sosyal veya örgütsel yönleridir. Örnekler aras?nda özerklik, sosyal destek, geri bildirim ve kariyer f?rsatlar? bulunur.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, adaptasyon çal??mas?n?n temelini olu?turmaktadır. Engur ve arkada?lar? (2019), ölçe?in Türk kültüründe beden e?itimi ö?retmenleri örnekleminde yap? geçerli?ini incelemi?tir. Yap?lan do?rulay?c? faktör analizi (DFA) sonuçlar?, ölçe?in orijinal iki faktörlü (talepler ve kaynaklar) yap?s?n?n Türk örnekleminde de korundu?unu göstermi?tir.

Çal??mada ayr?ca, ölçe?in alt boyutlar?n?n ilgili teorik yap?larla (örne?in, i? ba?l?l??? ve tükenmi?lik) beklenen yönlerde ili?ki kurup kurmad???n? belirlemek amac?yla ölçüt ba?lant?l? geçerlik kan?tlar? sunulmu?tur. Bu, ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? psikolojik yap?y? gerçekten ölçtü?ünü ve teorik çerçeveye uygun oldu?unu destekler niteliktedir.

Güvenirlik

Güvenirlik de?erlendirmesi, ölçe?in tutarlıl???n? ve kararlıl???n? ölçer. Uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in iç tutarlıl?k güvenilirlik katsay?lar? (Cronbach Alfa de?erleri) incelenmi?tir. Engur ve arkada?lar? (2019) çal??mas?nda, ?? Talepleri ve ?? Kaynaklar? alt boyutlar? için hesaplanan Cronbach Alfa katsay?lar?n?n kabul edilebilir düzeyde oldu?u (genellikle .70'in üzerinde) rapor edilmi?tir, bu da ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarlı bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Yüksek güvenilirlik katsay?lar?, elde edilen skorlar?n güvenilir oldu?unu ve tekrarlanan ölçümlerde benzer sonuçlar verece?ini i?aret eder. Bu durum, özellikle beden e?itimi ö?retmenlerinin i? yaşam?ndaki talepler ve kaynaklar alg?s?n?n istikrarlı bir ?ekilde de?erlendirilebilmesi aç?s?ndan önemlidir.

Faktör Analizi

?? Talepleri ve Kaynaklar? Ölçe?i'nin Türk kültürüne uyarlanmas? sürecinde, ölçe?in orijinal yap?s?n? do?rulamak amac?yla do?rulay?c? faktör analizi (DFA) kullan?lm???r. Analizler, ölçe?in ?? Talepleri ve ?? Kaynaklar? olmak üzere iki temel boyuttan olu?tu?unu do?ulam???r. Bu iki faktörlü yap?, modelin kuramsal temeli olan JD-R Modeli ile tamamen uyumludur.

DFA sonuçlar?, modelin veri ile uyum indekslerinin (örne?in, RMSEA, CFI, TLI) kabul edilebilir s?n?rlar içinde oldu?unu ortaya koymu?tur. Bu sonuçlar, ölçe?in Türk örnekleminde de sa?lam ve

geçerli bir yap?ya sahip oldu?unu ve teorik olarak beklendi?i gibi i?ledi?ini göstermektedir.

Enstrüman

Test Çe?idi: Uyarlama

Format: Kaynak metinde derecelendirme bilgisi yer almamaktadır; ancak orijinal JD-R ölçekleri genellikle Likert tipi bir derecelendirme format? kullan?r.

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama), Orijinal (Hollandaca/?ngilizce).

Popülasyon Grubu: Çal??anlar, özellikle beden e?itimi ö?retmenleri.

Ya? Grubu: Yeti?kin çal??an popülasyonu.

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki farklı illerde görev yapan beden e?itimi ö?retmenleri örneklemi üzerinde geçerlik ve güvenilirlik çal??ması yapılmıştır. Bu uyarlama, özellikle e?itim sektöründeki çal??anlar için tasarlanmıştır.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçe?i. Katılımcılar, i?lerine dair talepleri ve mevcut kaynaklar? belirtilen Likert ölçe?i üzerinde derecelendirirler.

Anahtar Kelimeler

?? stresi, psikometri, örgütsel psikoloji, adaptasyon, do?rulay?c? faktör analizi, iyi olu?, mesleki sa?lık.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanıtıcıları: Bilgi mevcut değildir.

Kurumsal E-posta Adresleri: Olcay Kiremitçi: olcaykiremitci@gmail.com

Yazın Adresi: Bilgi mevcut değildir.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??ması 2019 yılında yayınlanmıştır. Ölçe?in kullanımı için izinler, sorumlu yazar Olcay Kiremitçi ile iletişime geçilerek netleştirilmelidir.

Orijinal PDF dokümanı aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [is-talepleri-ve-kaynaklari-olcegi-job-demands-and-resources-scale-toad.pdf](https://www.arabpsychology.com/tr-scaler-job-demands-and-resources-scale-toad/).

Uyarlama çal??mas?n?n tam metnine ERIC veri taban? üzerinden ula??labilir: files.eric.ed.gov.

Referanslar

Engur, M., Kiremitci, O., & Boz, B. (2019). Job demands and resources scale for physical education teachers: Is it valid in Turkish culture? *Cypriot Journal of Educational Sciences*, 14(1), 29-41.

Demerouti, E., Bakker, A. B., Nachreiner, F., & Schaufeli, W. B. (2001). The job demands-resources model of burnout. *Journal of Applied Psychology*, 86(3), 499-512. (Orijinal modelin temel kayna??).

?? Talepleri ve Kaynaklar? Ölçe?i (Job Demands and Resources Scale)

Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, kaynak metinde do?rudan listelenmemi?tir. Maddelerin tam içeri?i ve derecelendirme yap?s? için, belirtilen referans çal??maya (Engur, Kiremitci & Boz, 2019) ba?vurulmas? gerekmektedir.